

SUUDİ ARABİSTAN BİLGİ NOTU

ŞUBAT
2024

GÜNCEL VERİLER

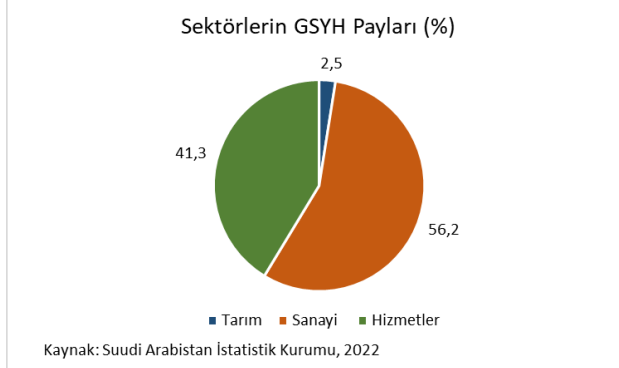
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2021	2022	2023 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	868,5	1.108,1	1.069,4
Büyüme	%	3,9	8,7	0,8
Nüfus	Milyon Kişi	30,7	32,1	32,8
Kişi Başı Gelir	USD	28.215	34.441	32.586
Enflasyon	%	3,0	2,4	2,4
İşsizlik Oranı	%	6,6	5,6	-
Cari Denge / GSYH	%	5,1	13,6	5,9
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-2,3	2,5	-0,2
İhracat	Milyar USD	267,5	411,2	-
İthalat	Milyar USD	152,3	189,9	-

Kaynak: IMF KEG Ekim 23, Trademap, Suudi Arabistan İstatistik Ofisi

1. SUUDİ ARABİSTAN EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Suudi Arabistan'da petrol bulunmadan önce ekonomi, ticaret, tarım ve Hac mevsiminde gelen hacıların harcamalarından sağlanan gelirlere bağlıydı. Petrolün bulunmasıyla birlikte ekonominin karakteri değişmiş, petrol ekonominin merkezi haline gelmiştir. 1970'lerde ve 80'li yıllarda ekonomik anlamda patlama yaşayan Suudi Arabistan, çoğu gelişmekte olan ülkenin aksine bol miktarda sermayeye sahipti ve bir zamanlar az gelişmiş olan ülkeyi bu sayede gelişmiş bir devlete dönüştüren kalkınma projeleri geliştirdi.

Günümüzde hala enerji sektörü gelirleri ile beslenen Suudi Arabistan'ın 297 milyar varil petrol rezervi olduğu ve dünya petrolünün yaklaşık %22-25'ine sahip olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte ülkede 6 trilyon metreküp doğalgaz rezervi bulunmaktadır. Bu miktar tüm dünya rezervinin %3-4'ünü oluşturmakla birlikte İran ve Katar'daki rezervlerden daha düşüktür.

Petrol endüstrisine bağımlı olan Suudi Arabistan, bu durumu azaltmak ve daha çeşitli bir ekonomi oluşturmak için çeşitli reformlar ve stratejiler uygulamaktadır. Vizyon 2030 adı verilen bu kapsamlı program, ülkeyi sürdürülebilir bir ekonomiye dönüştürmeyi hedeflemektedir. Turizm, finans, ulaşım, enerji ve teknoloji gibi sektörleri geliştirerek ülkenin gelir kaynaklarını çeşitlendirmeyi ve özel sektörün rolünü artırmayı amaçlamaktadır.

Suudi Arabistan, büyük altyapı projelerine yatırım yapmaktadır. Özellikle Riyad şehrine yönelik gelişim projeleri, gayrimenkul sektöründe büyük bir büyümeye yol açmıştır. Ayrıca, Suudi Arabistan, teknolojiye yatırım yaparak dijital dönüşümü teşvik etmekte ve yenilenebilir enerji kaynaklarını geliştirmek için önemli adımlar atmaktadır.

Hükümetin öncelikli hedefi, tabii kaynaklara ve yabancı emeğe bağımlılığı azaltmaktır. Bunun için yerli sanayinin gelişmesi teşvik edilirken, yabancı işçi çalıştırılması üzerine sınırlamalar getirilmiştir.

Petrol dışındaki sektörler, ekonominin çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalarla birlikte giderek önem kazanmaya başlamıştır ancak sanayi sektörü, ülkenin petrole olan bağımlılığını azaltmada önem arz etse de sektördeki büyük pay petrokimya ürünlerine aittir. 2022 verilerine göre imalat sanayi GSYH'nin yaklaşık %15,4'ü oluştururken, ham petrolün rafinasyonu bu miktarın %6,3'ünü meydana getirmektedir.

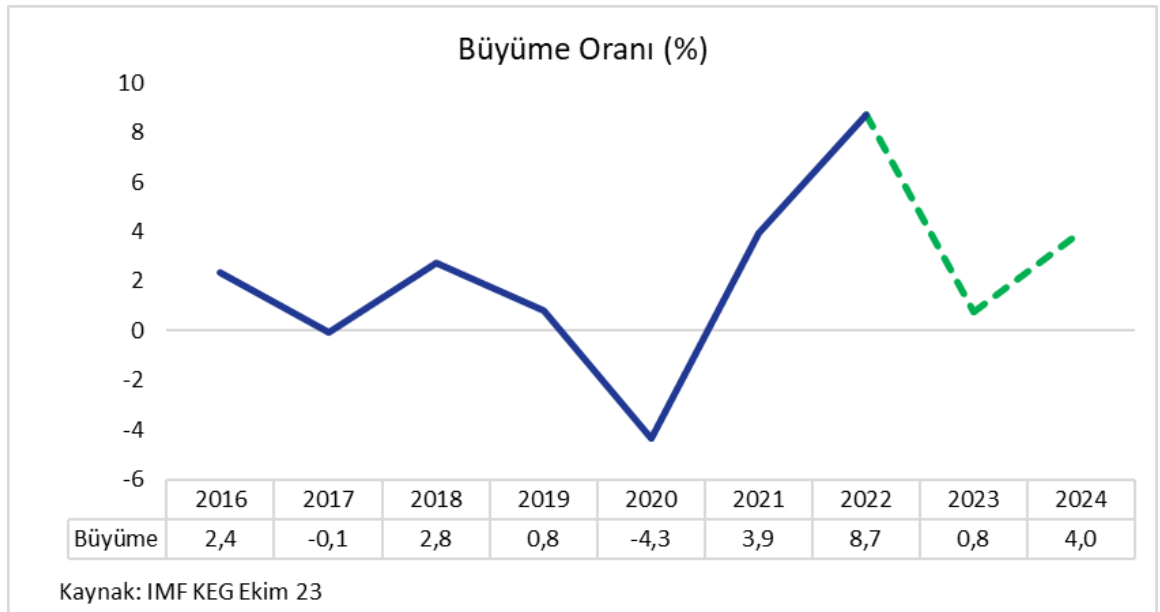
2. BÜYÜME

Suudi Arabistan ekonomisi petrol fiyatları, petrol üretimi ve OPEC'in fiyat politikaları ile yakından ilişkilidir. 2016 yılında, düşük petrol fiyatlarına yanıt verebilmek için hükümet temel politika değişikliğine başlamış ve Vizyon 2030 adı verdiği yeni reformu açıklamıştır. Böylece, bahsedilen yılda ülke ekonomisi %2,4 genişlemiştir. 2017 yılında petrol üretiminin azalması ülkenin %0,1 daralmasında etkili olmuştur. Takip eden yılda ise yapısal reformların uygulanması ve petrol fiyatlarının ılımlı yükselişi beraberinde ülkenin %2,8 büyümesini getirmiştir.

2020 yılında Suudi ekonomisi güçlü mali kaynaklar sayesinde diğer ülkelere kıyasla salgından nispeten daha az etkilenmiştir. Ekonomisi %4,3 daralan Suudi Arabistan kısıtlamaların kalkmasıyla birlikte petrol dışı sektörde güçlü büyümeler kaydetmiştir. Bununla birlikte, 2020 yılında düşük seyreden petrol fiyatlarının 2021 yılında yeniden artmaya başlaması bu yılda ülke ekonomisinin büyümesini destekleyerek ülkenin %3,9 büyüme kaydetmesini sağlamıştır.

2022 yılında özellikle kadınlar için daha yüksek istihdamla desteklenen petrol dışı sektördeki toparlanma ve petrol üretiminin artması bu yıldaki %8,7 genişlemenin destekleyicisi olmuştur. Bu yılda petrol dışı sektör büyümesi %6 civarına yakın olmuştur. Bunlara ek olarak, Suudi Arabistan bu yıl kaydettiği büyüme ile tahmini %7,6 olan IMF'in beklentileri üzerinde bir genişleme kaydetmiştir.

2023 yılının ilk çeyreği dışında ikinci ve üçüncü çeyreklerinde büyüme kaydeden Suudi Arabistan ekonomisinin öncü verilerine göre dördüncü çeyrekte ekonomi %3,7 daralmıştır. Öncü verilere göre, son çeyrekteki tahmin edilen düşüş petrol faaliyetlerindeki %16,4'lük daralmadan kaynaklanmaktadır. Yine Suudi Arabistan hükümeti öncü verilerine göre ülke ekonomisi 2023 yılında %0,9 küçülme yaşarken IMF tahminlerine göre %0,8 daralma kaydetmiştir.

3. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

- Suudi Arabistan, dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip ülkelerden biridir. Bu zenginlik, ülkenin petrol ihracatından önemli gelir elde etmesini sağlar.
- Suudi Arabistan, Orta Doğu'nun merkezinde stratejik bir konuma sahiptir. Bu da lojistik açıdan avantajlar sağlar ve bölgesel ticarete olanak tanır.
- Suudi Arabistan hükümeti, Vision 2030 adlı bir reform programı başlatarak ekonomik çeşitlendirme ve sürdürülebilir büyümeyi hedeflemiştir. Bu program, ekonomik yapının dönüştürülmesi için birçok fırsat sunar.

Zayıf Yönleri:

- Suudi Arabistan'ın ekonomisi hala büyük ölçüde petrol endüstrisine bağımlıdır. Bu durum, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan etkilenme riskini beraberinde getirmektedir.
- Suudi Arabistan, yerel işgücü kaynaklarını verimli bir şekilde kullanmakta zorluklar yaşamaktadır. Özellikle özel sektördeki istihdam oranı düşüktür ve yabancı işçi gücüne bağımlılık devam etmektedir.
- Eğitim sistemi, işgücü becerilerinin geliştirilmesi ve yenilikçilik konusunda zayıflıklar gösterebilir. Bu, ülkede istihdam yaratma ve teknolojik ilerlemeyi sınırlayabilir.

Fırsatlar:

- Vision 2030 programı, Suudi Arabistan'ın ekonomik yapısını çeşitlendirmek için birçok fırsat sunmaktadır. Turizm, finans, ulaşım, enerji ve teknoloji gibi sektörlerde büyüme potansiyeli vardır.
- Suudi Arabistan, altyapı projeleri ve diğer sektörlerde yapılan yatırımları teşvik etmektedir. Yabancı yatırımcılar için çekici fırsatlar mevcuttur.
- Suudi Arabistan, genç bir nüfusa sahiptir ve bu genç nüfus, işgücü potansiyeli ve yenilikçilik açısından önemli bir fırsat sunar.

Tehditler:

- Petrol tesislerine yönelik herhangi bir saldırı, ülkenin sektöre olan bağımlılığı göz önüne alındığında, genel ekonomi için oldukça zararlı olabilecek sonuçlar oluşturabilir.
- Artan siyasi ve güvenlik riskleri algısı bazı yatırımcıları vazgeçirebilir ve maliyetleri artırabilir.

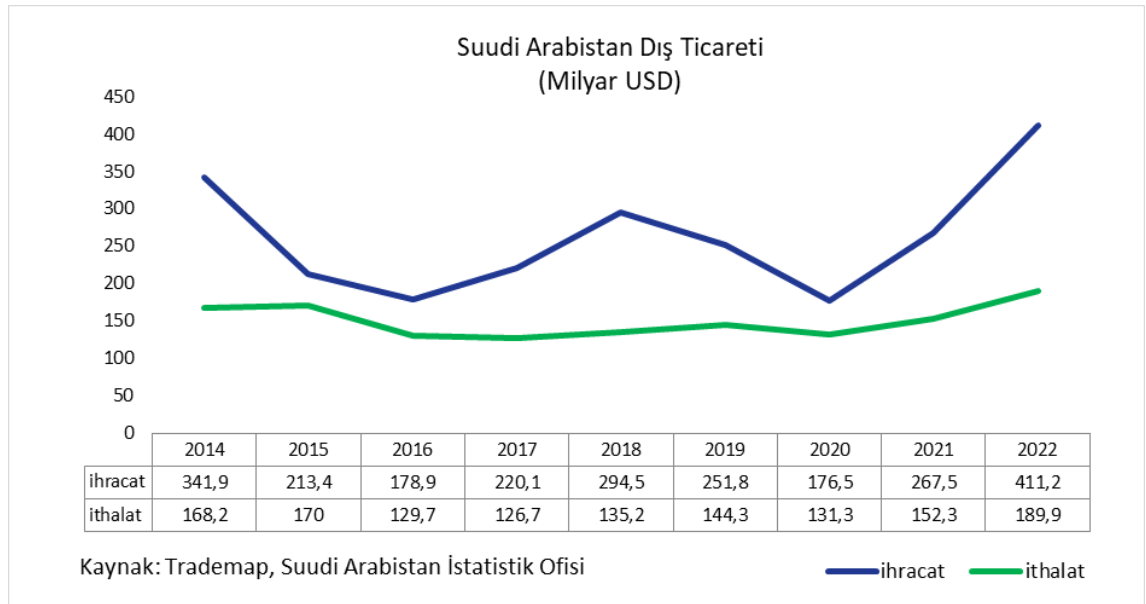
4. DIŞ TİCARET

Suudi Arabistan dış ticaretinde genellikle fazla vermektedir. 2014 yılında 510 milyar USD olan dış ticaret hacmi takip eden yıllarda bu seviyenin altında kalmıştır. 2016 yılında ihracatın %16, ithalatın %24 daralma yaşamasıyla birlikte ticaret hacmi 308 milyar USD ile 7 yılın en alt seviyesini test etmiştir.

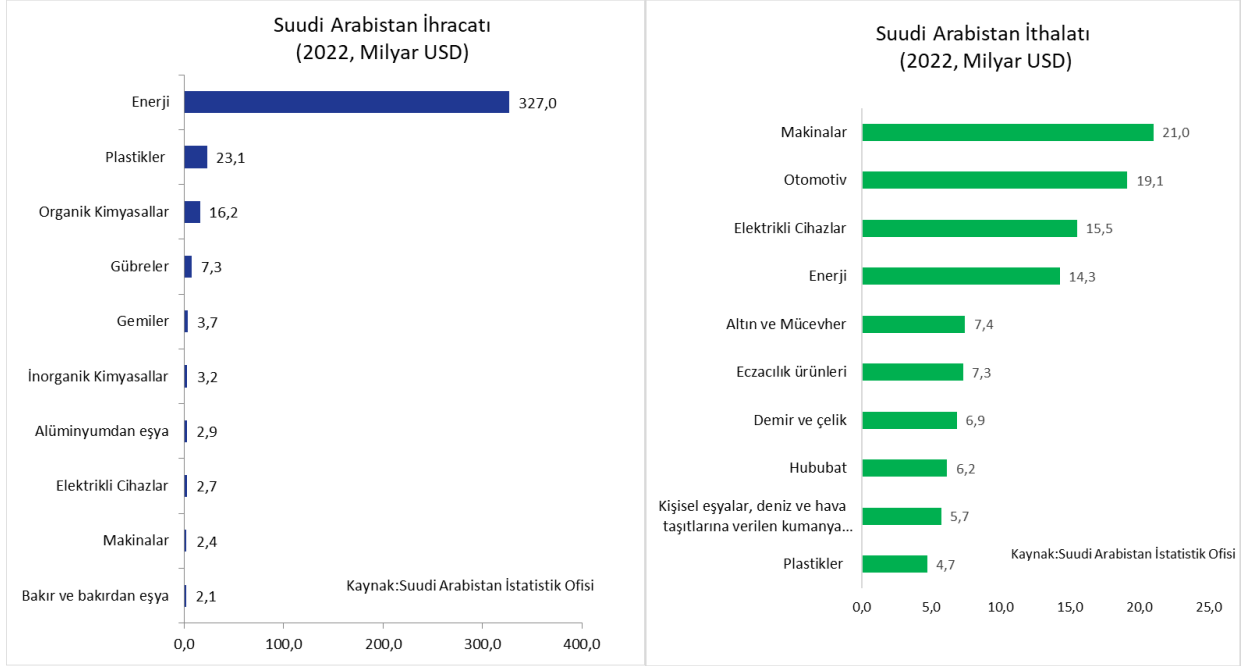
2019 yılında 252 milyar USD civarında gerçekleşen ihracat salgın döneminde %30 daralarak 176 milyar USD'ye; ithalat ise aynı dönemde %9 daralarak 131 milyar USD'ye gerilemiştir. Böylece, 2016 yılındaki düşük ticaret hacmine geri dönmüş ve dış ticaret fazlası da 45 milyar USD'ye gerilemiştir.

2021 yılında ise küresel ticaretin toparlanması ile birlikte ihracat %52 artarak 267 milyar USD'ye ithalat ise %16 artarak 152 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece, 115 milyar USD dış ticaret fazlası verilmiştir. 2022' de Suudi Arabistan ihracatı bir önceki yıla kıyasla %54 artarak 411 milyar USD'ye ithalat ise %25 artarak 190 milyar USD civarına yükselmiştir. Böylece dış ticaret hacmi 601 milyar USD ile son yılların en yüksek seviyesine ulaşırken dış ticaret dengesi 221 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

Ürün bazında ise, 2022 verilerine göre Suudi Arabistan ihracatının %79'unu enerji sektörü oluşturmaktadır. %12'lik payı ise sırasıyla plastikler, organik kimyasallar ve gübreler oluşturmaktadır. İthalatta ise, makineler, otomotiv ve elektrikli cihazlar başlıca sektörler olup ülke ithalatının sırasıyla %11 %10 ve %8'ini oluşturmaktadır.

SUUDİ ARABİSTAN BİLGİ NOTU

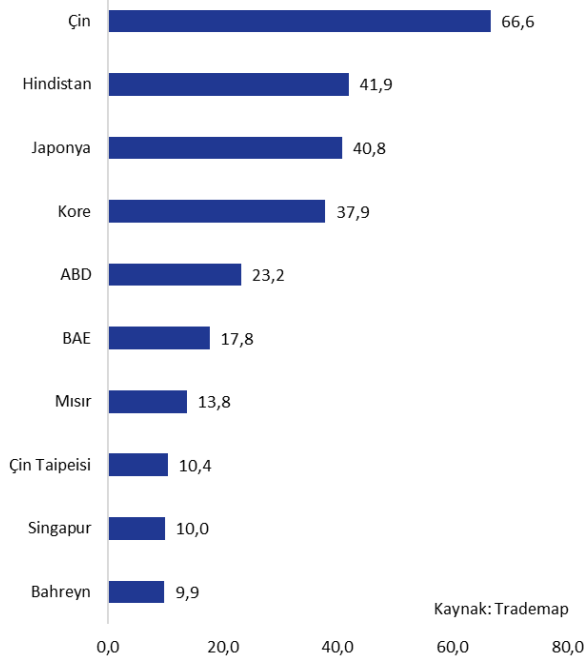
2022 yılı verilerine göre Suudi Arabistan dünya ihracatında 19. dünya ithalatında 32. sırada yer almaktadır. Yine aynı yılın verilerine göre, Suudi Arabistan'ın en fazla ihracat gerçekleştirdiği birinci ülke %16 pay ile Çin, ikinci ülke %10 pay ile Hindistan ve üçüncü ülke %9,9 ile Japonya olmuştur. Ülkenin en fazla ithalat gerçekleştirdiği ülke sıralamasında ise Çin %21 ile birinci sırada, ABD %9 ile ikinci sırada ve BAE %6 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin Suudi Arabistan ithalatından aldığı pay incelendiğinde, Türkiye'nin ülkeye olan ihracatının yıllar içerisinde düşüş göstermesiyle birlikte ülkenin ithalat pazarından alınan payda da düşüş gerçekleşmiştir. İhracatın nispeten yüksek olduğu 2016 yılında ülkenin ithalat pazarından alınan pay %2,2 civarındayken 2021'de ihracatın dip noktayı görmesiyle ithalat pazarından alınan pay da %0,2 seviyesine kadar gerilemiştir. 2022 yılında ise pay %0,4'e yükselmiştir. 2023 yılı Suudi Arabistan ithalatı henüz bilinmemekle birlikte ön tahminlere göre Türkiye'nin pazar payının arttığını söylemek mümkündür.

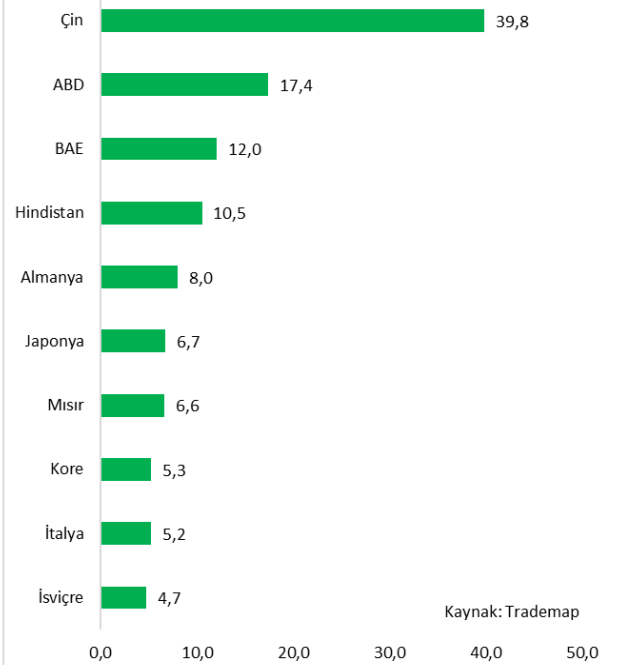
SUUDİ ARABİSTAN BİLGİ NOTU

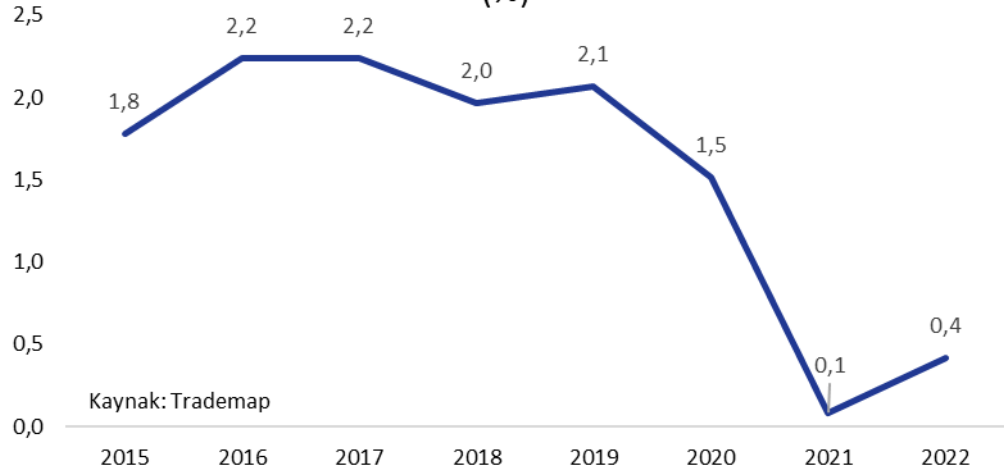
Suudi Arabistan İhracatında İlk 10 Ülke
(2022, Milyar USD)

Suudi Arabistan İthalatında İlk 10 Ülke
(2022, Milyar USD)

Suudi Arabistan İthalatında Türkiye'nin Payı
(%)

5. TÜRKİYE İLE DİŞ TİCARETİ

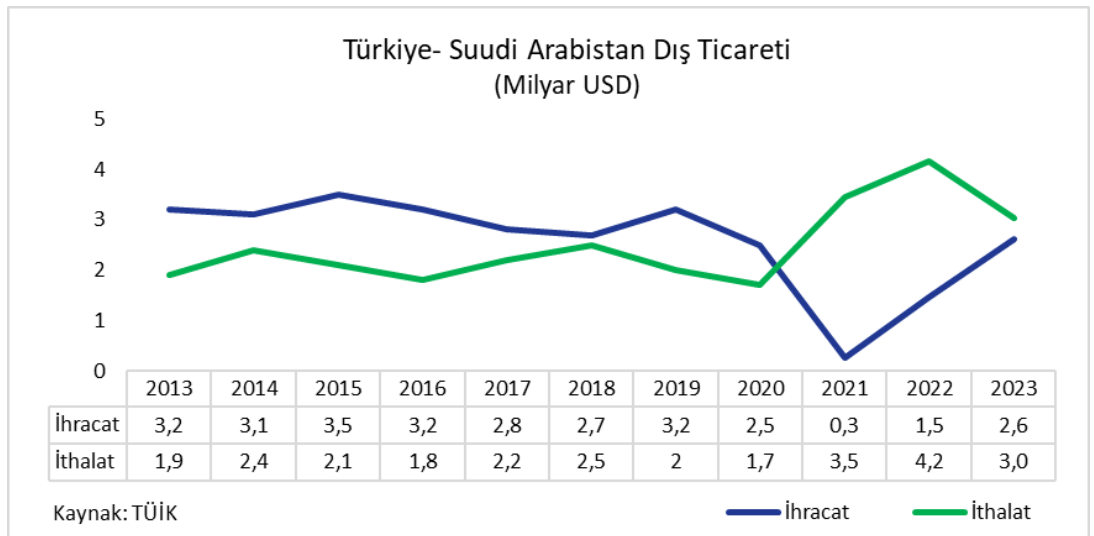
Türkiye Suudi Arabistan ile olan ticaretinde 2021-2023 dönemi haricinde net ihracatçı konumundadır. 2019 yılına kadar genellikle Suudi Arabistan ile ticaret hacmi 5 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Takip eden yıllarda hacim giderek düşmüştür.

2020 yılında ihracatın %22, ithalatın ise %15 daralması sonucunda ticaret hacmi 4,2 milyar USD seviyesine gerilemiştir. 2021 yılında ise ihracat %89 daralarak 300 milyon USD seviyesine gerilemiş ve en dip noktasını görmüştür. Bu ciddi düşüş büyük çoğunlukla, 2020 yılında ihraç edilen halılar sektörünün 2021 yılında %100 ivme kaybetmesi ile makineler sektörünün %82 daralmasından kaynaklanmıştır. Aynı dönemde ithalat ise neredeyse %100 artarak 3,5 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece, bu yılda 10 yıl sonra ilk defa Suudi Arabistan'a karşı 3,2 milyar USD dış ticaret açığı verilmiştir.

2022'de ise Suudi Arabistan'a olan ihracat bir önceki yıla kıyasla %450 artarak 1,5 milyar USD'ye; ithalat ise aynı dönemde %20 artarak 4,2 milyar USD'ye yükselmiştir. Nitekim, ihracattaki bu yükselişe rağmen 2021 yılı öncesi seviye yakalanamamıştır. Dış ticaret açığının 2,7 milyar USD'ye gerilediği bu yılda ithalattaki artış ile birlikte dış ticaret hacmi 5,6 milyar USD'ye ulaşmıştır.

2023 yılında ikili ticaret 2019 yılı önceki seviyelerini nispeten yakalamış ve bu yılda makineler ve halılar ihracatın %100 üzerinde artmasıyla ihracat 2,6 milyar USD'ye yükselmiştir. Aynı yılda ithalat ise plastikler ithalatının %27 ve organik kimyasallar ithalatının %10 daralmasının etkisiyle 3 milyar USD'ye gerilemiştir. Böylece yıl genelinde, 5,7 milyar USD dış ticaret hacmi kaydedilerken dış ticaret açığı da 417 milyon USD'ye kadar gerilemiştir.

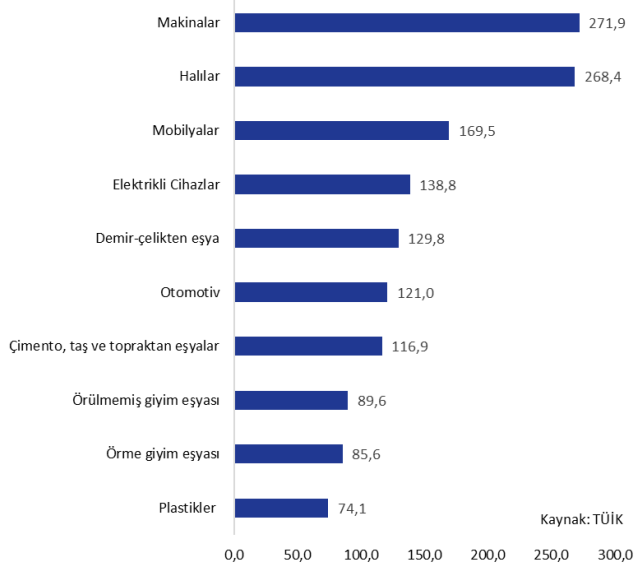
Ürün bazında ticarete göre, 2023 yılında ihracatın %11'i makineler ve halılar sektöründen gerçekleşmiştir. Bu ürünleri %7 ile mobilyalar takip etmektedir. İthalatta ise plastikler %61'i ve organik kimyasallar %22'yi oluşturmaktadır.

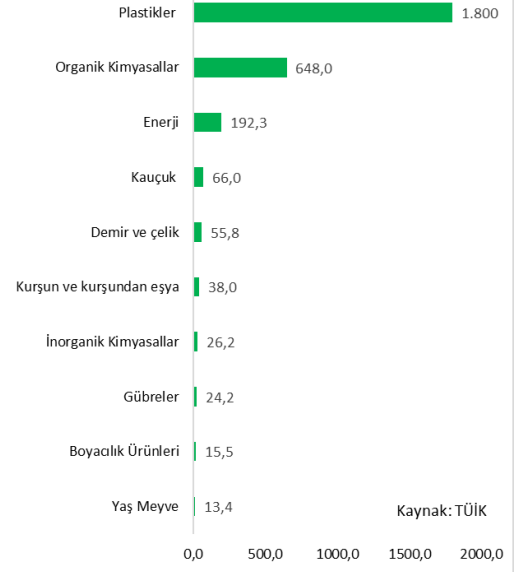
SUUDİ ARABİSTAN BİLGİ NOTU

Türkiye'nin SA'a İhracatı
(ÖTS, 2023, Milyon USD)

Türkiye'nin SA'dan İthalatı
(ÖTS, 2023, Milyon USD)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     deikiletisim | deikint